

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

НА ТЕМУ «РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ДІЇ УГОДИ ПРО
АСОЦІАЦІЮ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У КОНТЕКСТІ
ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ»

Виконавиця:

студентка ФМЕ, IV курсу, 3 групи
Бойко Надія Олександрівна _____

Наукова керівниця:

к.е.н., доцентка
Уханова Інна Олегівна _____

ОДЕСА – 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Незалежна держава Україна 24 лютого 2022 року вкотре зіштовхнулась з серйозним та вирішальним викликом – боротьбою за своє незалежне існування. Ворог в обличчі керівництва Російської Федерації та російського народу завдали неймовірної шкоди в усіх галузях діяльності української держави. Обґрунтуванням актуальності дослідження даної кваліфікаційної роботи є насамперед потреба в аналізі та вдосконаленні шляхів реалізації міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону (який відіграє важливу роль у фінансових надходженнях до казни країни через наявність морських портів та розвиненої торгівлі, що детермінує його фундаментальну інвестиційну привабливість як регіону) в умовах дії Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у контексті повоєнного відновлення економіки, алгоритми збереження останків вже існуючих потоків інвестицій до Одеського регіону і подальший розвиток та утворення нових потоків, задля зміцнення економічного стану та підтримки всіх економічних процесів, які наразі знаходяться у «підвішаному стані» за допомогою наших щедрих та відданих союзників, які у важкий момент не відвернулися від українців, а навпаки, підтримали наш народ і зробили свою вирішальну ставку на Перемогу України, тим самим вони інвестували в нас, у наше спільне майбутнє, майбутнє в якому Новій Європі не доведеться бути лялькою в руках країн-агресорів, які мають матеріальні важелі впливу та тероризують своїх сусідів.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою дослідження є аналіз міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в умовах дії Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та розробка шляхів її активізації у контексті повоєнного відновлення економіки.

Для досягнення мети було поставлено такі **завдання**:

- дослідити сутність міжнародної інвестиційної діяльності окремих регіонів
- структурувати чинники міжнародної інвестиційної діяльності окремих регіонів
- узагальнити нормативне регулювання міжнародної інвестиційної діяльності окремих регіонів України та ЄС
- аналізувати відповідність національного законодавства України стосовно іноземних інвестицій законодавству ЄС, у контексті виконання вимог на вступ України до ЄС
- дослідити методи оцінки міжнародної інвестиційної діяльності регіонів
- створити характеристику економічних показників народного господарства Одеського регіону
- аналізувати стан та динаміку міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в контексті зовнішньоекономічних зв'язків з ЄС

- підбити підсумки аналізу чинників міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в співробітництві з Європейським Союзом у вигляді PESTEL та SWOT
- розробити пропозиції стосовно вдосконалення реалізації міжнародної інвестиційної діяльності регіону

Об’єктом дослідження є міжнародна інвестиційна діяльність Одеського регіону.

Предметом дослідження є теоретичні основи міжнародної інвестиційної діяльності та практичний досвід стосовно стратегій залучення інвестицій в країні з тимчасово несприятливим інвестиційним кліматом.

Методи дослідження. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є фундаментальні положення економічної науки та здобутки вчених - економістів в галузі міжнародної інвестиційної діяльності. При написанні кваліфікаційної роботи використано загальні та спеціальні методи: узагальнення та синтез, порівняльний, статистичний та економічний аналіз, SWOT аналіз, PESTEL- аналіз, метод ранжирування, порівняння. Результати дослідження задокументовані шляхом використання офісного програмного забезпечення MS Office: Microsoft Word та Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Фундаментом інформаційної бази постає мережа Інтернет, за допомогою якої було проаналізовано дотичні до теми кваліфікаційної роботи монографії, статті, іншу наукову літературу, а також статистичну інформацію Державної служби статистики України та Міністерств України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (32 найменування). Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 7 рисунків.

Публікація та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано:

1. Бойко Н.О. «Нормативне забезпечення здійснення міжнародної інвестиційної діяльності України та ЄС», Збірник наукових робіт за підсумками студентської дистанційної науково-практичної конференції «Минуле, Сучасне, Майбутнє», Одеса: ОНЕУ, 2023.

2. Бойко Н.О. «Аналіз чинників міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в контексті поглиблення інтеграції з ЄС», Збірка наукових робіт кафедри МЕН Одеського національного економічного університету «World economy and International economic relation» Одеса. 2023.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методичні основи міжнародної інвестиційної діяльності регіонів»* було досліджено фундаментальні поняття

інвестиційної діяльності регіонів як суб'єктів міжнародної інвестиційної діяльності та роль інвестицій у розвитку економічного стану регіонів.

У другому розділі *«Аналіз міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в умовах дії Угоди про асоціацію з Європейським Союзом»* було розглянуто економічний стан та проаналізовано показники інвестиційної активності Одеського регіону на зовнішніх ринках, узагальнено та проаналізовано чинники інвестиційного потенціалу Одеського регіону у перспективі повоєнного відновлення держави.

У третьому розділі *«Пропозиції вдосконалення міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону у повоєнний період»* було наведено та аргументовано загальні пропозиції по вдосконаленню міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону з урахуванням повоєнних чинників.

ВИСНОВКИ

Таким чином, після проведеного в кваліфікаційній роботі дослідження можна дійти наступних висновків.

Проаналізувавши нормативно-правову базу України та ЄС, можна дійти до висновків, що мотиви та цілі є спорідненими, Україна та країни-членкині ЄС мають спільні засади здійснення міжнародної інвестиційної діяльності, гарантують захист всіх сторін дотичних до інвестування, надають пільги та інші можливості задля стимулювання МІД на своїх теренах. Слід відзначити ратифікацію Міжнародного документу (ООН) «Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами», наслідком якої є створення Міжнародного центру з вирішення інвестиційних спорів, що наразі є спільним інструментом для ефективної медіації та укріплення інвестиційних зв'язків, та Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членкинями, цей документ є повноправною засадою існування України як європейської держави, що підтримує та розділяє спільні цінності у переважній більшості сфер діяльності, саме це дає змогу розраховувати на майбутню плідну співпрацю, повну інтеграцію та двостороннє інвестування у розвиток суб'єктів.

Описано 4 методи оцінки МІД регіону, серед них є методи, які окрім аналізу та оцінки пропонують і подальші покращення та уникнення ризиків. З 4 методів є фундаментальними у менеджменті та маркетингу, та дають змогу охопити більшу кількість факторів під час оцінювання діяльності регіону та перспектив розвитку. Усі методи є не тільки ефективними, але і демонстративними. Вони дають змогу побудувати діаграми, таблиці, порівняльні характеристики задля візуального розуміння стану міжнародної інвестиційної діяльності регіону.

Україна, прагнучи зміцнити свої економічні зв'язки з Європейським Союзом, уклала Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, яка відкрила

широкі можливості для розвитку міжнародної інвестиційної діяльності в регіонах країни, зокрема в Одеському регіоні. Ця Угода стала важливим кроком у напрямку інтеграції України з європейським ринком та сприяє сталому економічному зростанню, модернізації та розвитку регіону.

Одеський регіон володіє великим потенціалом для приваблення іноземних інвестицій. Його географічне розташування, адміністративний статус міжнародного торговельного порту та наявність розвинутої інфраструктури роблять його привабливим для інвесторів. Умови, передбачені Угодою про асоціацію, забезпечують сприятливу інвестиційну клімату в регіоні, зокрема шляхом створення рівних умов для іноземних і внутрішніх інвесторів, захисту прав власності та стимулювання вільного руху капіталу.

Міжнародна інвестиційна діяльність у контексті Угоди про асоціацію принесла ряд переваг для Одеського регіону. Перш за все, це залучення іноземного капіталу, технологій та ноу-хау, що сприяють модернізації та розвитку підприємств, особливо в галузях, де регіон виявляє конкурентні переваги, таких як морська торгівля, туризм, логістика тощо. Іноземні інвестиції також стимулюють розвиток малих та середніх підприємств, що є основою економіки регіону, і сприяють створенню нових робочих місць та підвищенню життєвого рівня населення.

Крім того, Угода про асоціацію передбачає співпрацю в таких сферах, як енергетика, транспорт, інфраструктура та інновації. Це відкриває нові можливості для розвитку Одеського регіону, зокрема шляхом залучення іноземних інвестицій в енергоефективність, розвиток транспортної інфраструктури, модернізацію міського середовища та стимулювання інноваційних проектів.

Завдяки Угоді про асоціацію з Європейським Союзом Одеський регіон має унікальну можливість використовувати позитивний досвід та практики ЄС щодо інвестицій та економічного розвитку. Взаємодія з європейськими партнерами допомагає вдосконалювати управління, законодавство та бізнес-середовище в регіоні, що робить його ще привабливішим для іноземних інвесторів.

Можна зробити висновок, що Одеський регіон є привабливим об'єктом для залучення міжнародних інвестицій. З його розташуванням на узбережжі Чорного моря та доступом до великих транспортних артерій, Одеський регіон має стратегічне географічне положення, що сприяє розвитку міжнародної торгівлі та логістики. Одеський регіон також володіє значним потенціалом у сферах туризму, сільського господарства, промисловості та інфраструктури. Місто Одеса, як його адміністративний центр, є одним з найбільших морських портів в Україні і важливим торговельним вузлом, що забезпечує прямий доступ до міжнародних ринків.

Починаючи з укладення Угоди про асоціацію з ЄС, Одеський регіон отримав значний стимул для розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та залучення іноземних інвестицій. Інвестиції, які були спрямовані з Одеського

регіону, мають невеликі обсяги, а в 2021 році взагалі показали від'ємний рівень, що можна пояснити наявністю боргових інструментів. Загальна балансова позиція протягом досліджуваного періоду є позитивною, але в 2019 році відбулося зменшення в порівнянні з показниками 2018 року. Обсяг прямих іноземних інвестицій, що надійшли до Одеської області з 2017 по 2021 рік, збільшився на 543,1 млн доларів США. З іншого боку, обсяг інвестицій, що були спрямовані з Одеської області, зменшився на 13,2 млн доларів США. Проаналізуємо розподіл прямих іноземних інвестицій за географічною структурою протягом того ж періоду.

За підсумками проведення таких аналізів як PESTEL, SWOT та бенчмаркінг, можна зазначити, що Одеський регіон має потенціал та можливості його реалізації, навіть попри воєнний стан країни. Регіон має можливості для підготовки висококваліфікованих кадрів, які повинні спонукати подальший розвиток. Також регіону варто звернути увагу та схожі регіони в інших приморських країнах задля адаптації їхніх стратегій та поліпшення не тільки зовнішньоекономічної діяльності, а і внутрішньої.

Задля підвищення ефективності комунікацій між реципієнтами та донорами інвестицій необхідно запроваджувати нові інформаційні технології, такі як спеціальне програмне забезпечення для автоматизації процесу збору, обробки та візуалізації інформації про інвестиційні проекти, що допоможе запобігти появі зайвих бар'єрів між усіма ланками дотичними до процесу реалізації міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону.

Отже, реалізація міжнародної інвестиційної діяльності в Одеському регіоні в умовах дії Угоди про асоціацію з Європейським Союзом відкриває нові перспективи для економічного розвитку та сталого зростання. Ця Угода сприяє привабливості регіону для іноземних інвесторів, стимулює модернізацію та інноваційний розвиток, сприяє створенню нових робочих місць та підвищенню життєвого рівня населення. За умови ефективного використання цих можливостей Одеський регіон може стати одним з провідних економічних центрів не тільки в Україні, але й у Європі.

АНОТАЦІЯ

Бойко Н.О., «Реалізація міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в умовах дії Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у контексті повоєнного відновлення економіки».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за ОП «Міжнародні економічні відносини». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023 рік.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародна інвестиційна діяльність Одеського регіону.

У роботі розглядається сутність процесу реалізації міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону в умовах дії Угоди про асоціацію з ЄС у контексті повоєнного відновлення економіки, досліджено поняття міжнародної інвестиційної діяльності та її складові та особливості.

Проаналізовано міжнародну інвестиційну діяльність Одеського регіону та чинники, які впливають на перебіг реалізації міжнародної інвестиційної діяльності на регіональному рівні.

Обґрунтовано пропозиції по вдосконаленню міжнародної інвестиційної діяльності Одеського регіону.

Ключові слова: міжнародна інвестиційна діяльність, чинники залучення іноземних інвестицій, повоєнне відновлення економіки, інвестиції, інвестиційний процес.

ANNOTATION

Boiko N., Implementation of international investment activities of the Odesa region under the terms of the Association Agreement with the European Union in the context of post-war economic recovery

Thesis for bachelor's degree in specialty 292 "International economic relations" under the program "International economic relations". – Odesa National Economic University. – Odesa, 2023.

The qualification work consists of three sections. The object of the study is the international investment activity of the Odesa region.

The work examines the essence of the process of implementing international investment activity of the Odesa region under the terms of the Association Agreement with the EU in the context of post-war economic recovery, the concept of international investment activity and its components and features are explored.

The international investment activity of the Odesa region and the factors affecting the implementation of international investment activity at the regional level are analyzed.

Proposals for improving the international investment activity of the Odesa region are substantiated.

Keywords: international investment activities, factors of foreign investment attraction, post-war economic recovery, investments, investment process.